

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Johan Ljung

Sammanträdesdatum
2021-04-21

Beteckning
Dnr: 21RS1157

Er beteckning
M2020/02032

Regeringskansliet, Miljödepartementet

103 33 Stockholm

Svar på remiss angående Tillgängliga stränder - ett mer differentierat strandskydd (SOU 2020:78)

Region Örebro län delar uppfattningen att landsbygderna utgör en resurs, både med och utan de samhälleliga utmaningar som utredningen anger som skäl för att göra det lättare att bo och verka på landsbygderna.

Generella synpunkter

Region Örebro län lämnar synpunkter utifrån de uppdrag regionen har som Regionalt utvecklingsansvarig, Regional kollektivtrafikmyndighet, Energikontor samt ytterligare aspekter som ligger inom ansvaret för en kommun på regional nivå. En förändring ”i grunden” kräver ett större omtag. Strandskyddet har funnits i Sverige sedan 1950-talet. Under den tiden har både systematik och materiellt innehåll i systemet förändrats vid ett stort antal tillfällen kopplad till då aktuell bostads- och markpolitik. I och med länsstyrelsernas roll har det också både genom beslutsfattande och rättstillämpning skapats ett strandskydd som i betydande avseenden skiljer sig åt mellan olika län. Samarbetet mellan länsstyrelsen i Örebro län och Region Örebro län är gott. Det kan dock ifrågasättas om länsstyrelsen ska ges ett så stort bestämmandeansvar som utredningen föreslår och en kommun på regional nivå inte ha någon påverkan trots att den har det regionala utvecklingsansvaret och även kan vara regionplaneorgan. Det är viktigt att inte inskränka det kommunala självstyret utöver vad som är nödvändigt (Regeringsformen 15:3).

Dagens system och lagbestämmelser är för de flesta oöverblickbart och svårarbetat och det är därför vällovligt att staten vill göra en förändring av strandskyddet. Det är viktigt att det strandskyddssystem som tas fram underlättar den fysiska planeringen på regional nivå med utrymme för anpassning till lokala förhållanden som gäller för landets olika regioner.

Det ligger i Region Örebro läns intresse att genom ett strandskyddssystem balansera både byggande, friluftsliv, allemansrättslig tillgång till stränder och bevarande av goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten kopplat till den regionala utvecklingsstrategin. Region Örebro län ser det som viktigt att detta gynnar näringslivsutveckling inom bland annat turist- och friluftsområdet samt skapar attraktiva miljöer över hela länet.

Region Örebro län konstaterar att förslagen i betänkandet inte innebär någon förändring av strandskyddet i grunden. För att en reell förändring av strandskyddet

ska komma till stånd, behövs ett större grepp där det nuvarande systemet analyseras noggrant, ifrågasätts och omarbetas.

Rätt instrument ska användas i rätt syfte

Region Örebro län har inget att anföra inom detta område då det inte ligger inom ansvaret för en kommun på regional nivå.

Betänkandets förslag

Det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag tas bort

Region Örebro län har inget att anföra inom detta område då det inte ligger inom ansvaret för en kommun på regional nivå.

Strandskydd vid anlagda vatten

Region Örebro län har inget att anföra inom detta område då det inte ligger inom ansvaret för en kommun på regional nivå.

Bättre redovisning av strandskyddets omfattning och var det gäller

Det är viktigt för legitimiteten och förtroendet för reglerna att det är möjligt att på ett enkelt och tydligt sätt få veta var strandskyddet gäller. Region Örebro län instämmer i att en digitalisering av underlag över var strandskydd råder och inte, bör göras skyndsamt. Länsstyrelserna måste tillföras tillräckliga resurser för att utföra arbetet med digitaliseringen, så att inte ordinarie handläggning påverkas med längre handläggningstider som följd.

Enklare att ändra gamla förordnanden om strandskyddets omfattning

Region Örebro län har inget att anföra inom detta område då det inte ligger inom ansvaret för en kommun på regional nivå.

Strandskydd och äldre planer

Region Örebro län har inget att anföra inom detta område då det inte ligger inom ansvaret för en kommun på regional nivå.

Undantaget för de areella näringarna

Region Örebro län instämmer i bedömningen att det finns ett behov av att vidare utreda undantaget för de areella näringarna i strandskyddsbestämmelserna. Enligt den regionala utvecklingsstrategin finns en tydlig önskan om att länets sårbarhet gällande livsmedel minskar men också att medvetna överväganden ska göras vid planering och etablering av nya verksamheter på bördig jordbruksmark.

De areella näringarna har genomgått stora förändringar under den tid som strandskyddsbestämmelserna funnits. Många näringsidkare bedriver idag samtidigt ett flertal olika verksamheter. En levande landsbygd kräver att detta är möjligt, och att lagstiftningen stöder detta sätt att bedriva verksamhet.

Utvidgning av strandskyddet

Region Örebro län har inget att anföra inom detta område då det inte ligger inom ansvaret för en kommun på regional nivå.

Två alternativa sätt att underlätta byggandet inom landsbygdsområden

Region Örebro län tillstyrker i princip förslaget om landsbygdsområden. Begreppet "landsbygdsområde" är däremot inte ändamålsenligt, eftersom det inte anknyter till det strandnära läget. Det är även ett begrepp som används i andra sammanhang för att beskriva områden på landsbygden, utan koppling till just strandskyddet. Risken för missförstånd blir därför stor.

Region Örebro län anser att ett annat begrepp än ”landsbygdsområde” bör användas för att få en tydlig koppling till strandskyddet. Det är också viktigt att den regionala utvecklingsstrategin ges inflytande över hur strandskyddet hanteras inom det som av utredningen benämns ”landsbygdsområde”. I den regionala utvecklingsstrategin har Region Örebro län tagit ställning till att hela länet är att anse som utvecklingsområde för framtida bebyggelse och att detta bör beaktas i de ”noggranna utredningar” som kopplas till ett beslut om upphävande av strandskydd. Framtagandet av den regionala utvecklingsstrategin sker med stor kompetens och i samråd med länets övriga aktörer och borde vara ett underlag för upphävande av strandskydd.

Kriterier för landsbygdsområden

Förslaget om kriterier för landsbygdsområden är otvetydigt formulerat. Föreslagen författningstext inleds med ”Med landsbygdsområde avses ett strandskyddat område”. Därefter följer de tre kriterierna - att tillgången på obebyggd mark ska vara god, att efterfrågan på mark för bebyggelse ska vara liten och att området inte ska vara av särskild betydelse för strandskyddets syften. Frågan är om betänkandets förslag är att ett landsbygdsområde är liktydigt med strandskyddat område, det vill säga en zon runt strandlinjen, eller om landsbygdsområdet i likhet med tidigare LIS-områden (MB 7 kap 18 e §), är större än så, vilket övrig text tyder på.

Region Örebro län anser att det måste förtydligas att ett landsbygdsområde inte är liktydigt med ett strandskyddat område. Det är också viktigt att den regionala utvecklingsstrategin utgör ett underlag för denna bedömning.

I betänkandet görs försök att ringa in och avgränsa hur kriterierna ska tolkas. Region Örebro län kan inte se att det finns vare sig behov eller möjlighet att på ett nationellt heltäckande sätt beskriva vad som är god tillgång på obebyggd mark eller stor efterfrågan på mark för bebyggelse. Detta är bedömningar som bland annat görs av kommunerna på regional nivå vid framtagandet av regionala utvecklingsstrategier eller regionplaner för de regioner som är regionplaneorgan.

I betänkandet beskrivs att områden av särskild betydelse för friluftslivet eller djur- och växtlivet inte bör kunna ingå i ett landsbygdsområde. Bland annat framgår att områden där länsstyrelsen beslutat att utvidga strandskyddet bör anses vara områden av särskild betydelse för strandskyddets syfte som därför inte bör kunna ingå i ett landsbygdsområde. Inför fortsatt lagstiftningsarbete måste det understrykas att detta inte kan vara ett generellt ställningstagande då det låser fast markanvändning och försvårar framtagandet av en regional utvecklingsstrategi och de utvecklingsområden som kan pekas ut i den.

Särskilda skäl till dispens i landsbygdsområden

Region Örebro län har inget att anföra inom detta område då det inte ligger inom ansvaret för en kommun på regional nivå.

Stärkt skydd i vissa områden

Region Örebro län har inget att anföra inom detta område då det inte ligger inom ansvaret för en kommun på regional nivå.

Enklare att vidta klimatanpassningsåtgärder

I betänkandet föreslås att skälet gäller om området behöver tas i anspråk för att skydda miljön, människors liv och hälsa, infrastruktur och egendom vid befintlig bebyggelse (klimatanpassningsåtgärder). Det är oklart hur ”vid befintlig bebyggelse” ska tolkas. I författningskommentarerna anges att bestämmelsen handlar om åtgärder som ska kunna vidtas för att skydda samhällsviktiga funktioner som exempelvis vattenförsörjning, avloppssystem, elförsörjning, elektroniska kommunikationer, vattenleder, vägar och järnvägar, bebyggelse och byggnader och de areella

näringarna. Av dessa uppräknade samhällsfunktioner är det stora flertalet inte bebyggelse enligt gängse terminologi. De finns heller inte alltid i direkt närhet till den bebyggelse de försörjer. Det som behöver styras med klimatanpassningsåtgärder, till exempel att hindra översvämningar eller öka markens stabilitet, är inte heller sådant som alltid kan eller behöver utföras i direkt anslutning till bebyggelse.

Region Örebro län tillstyrker att klimatanpassningsåtgärder ska kunna utgöra ett särskilt skäl för upphävande eller dispens från strandskyddet.

Region Örebro avstår i övrigt från att lämna detaljerade synpunkter på utredningens olika förslag.

För Region Örebro län

Nina Höijer
Ordförande
Samhällsbyggnadsnämnden

Skickas till:

m.remissvar@regeringskansliet.se

med kopia till

m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se.

Ange diarienummer M2020/02032 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Svar lämnas i word och pdf-format. Remissinstansens namn anges på varje dokument.